Terveisiä väikkäripolulta: Miten jatko-opiskelijat kokevat väitöskirjaprosessinsa? Hyvinvoinnista ja opintoihin sitoutumisesta

Geologian tutkijakoulu

12.3.2012, Tallinna

Jenni Stubb (KM), Tohtorikoulutettava

Helsingin yliopisto, Käyttäytymistieteellinen tiedekunta

Suurin kysymys kaikista: Miksi tehdä väitöskirja?

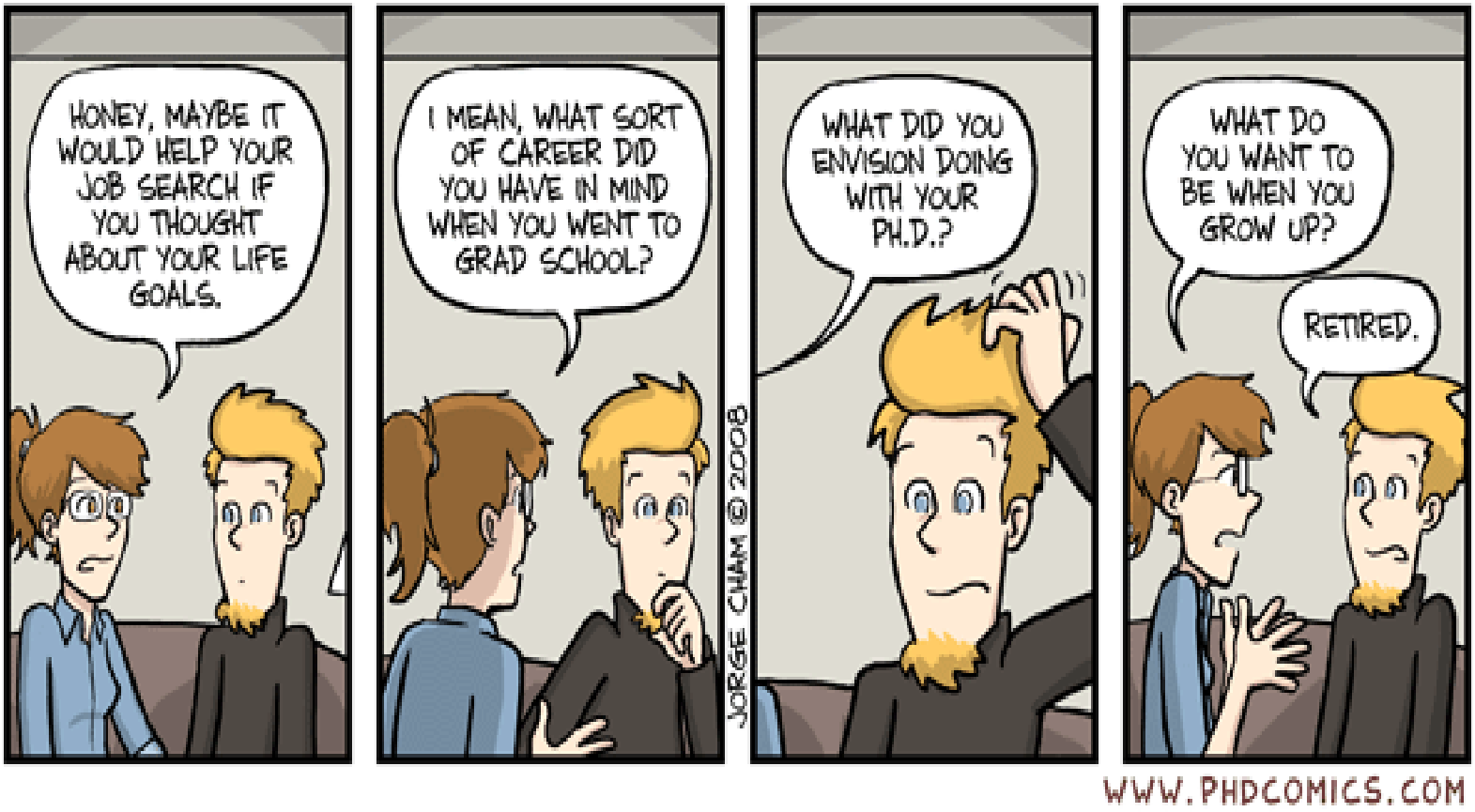

Päivän teemat

- Ymmärtääksemme päämäärää meidän täytyy tutkia matkaa.

Tänään keskustelemme seuraavista aiheista:

1. *Tohtoriopiskelijoiden kokemukset hyvinvoinnista ja opintoihin sitoutumisesta.*
2. *Näitä teemoja pohditaan seuraavista näkökulmista:*

   ** Tiedeyhteisön merkitys*
   ** Tutkimustyölle annettu merkitys*

Tutkimusprojekti

- Tämä tutkimus on osa laajmpaa kansallista tohtorinkoulutusta koskevaa hanketta, jonka tavoitteena on:

1. *Ymmärtää onnistuneen väitöskirjaprosessin keskeisiä säätelijöitä ja ehtoja.*
2. *Ymmärtää ohjauksen dynamiikkaa.*
3. *Ymmärtää tutkimusyhteisöjen toimintaa ja niiden merkitystä tohtoriopiskelijoiden oppimisympäristöinä.*

- Tutkimuksessa käytetään monia erilaisia metodeita (Kyselyt, haastattelut, havainnoinnit).

- Aineistoa kerätään kolmelta eri tohtorinkoulutuksen "tasolta": opiskelijoilta, ohjaajilta ja tiedeyhtesöiltä.

(Pyhältö et al., 2009; Stubb et al., 2011)

Tutkimusryhmä

- Projektin johtajat: Prof. Kirsti Lonka ja Prof. Kirsi Pyhältö
- Tohtoriopiskelijat: KM Jenni Stubb ja KM Jenna Tuomainen
- Tutkimusta on tehty yhteistyössä: Prof. Kai Hakkarainen (UTU), Docent Sanna Vehviläinen (UTA), Docent Auli Toom (HU), Prof. Anna Raija Nummenmaa (UTA), and Docent Tiina Soini (UTA).

Lähtökuopan ajatuksia: Miksi hyvinvoinnista kannattaa olla kiinnostunut?

- Tohtoriopiskelijat muodostavat akateemisen taustansa perusteella hyvin valikoidun ja osaavan joukon.
- Silti…
  - Drop-out luvut tohtoriopiskelijoiden joukossa ovat melko korkeita vaihdellen hieman alasta ja maasta riippuen 30%:n ja 70%:n välillä (Bair & Haworth, 1999; Golde, 2005; McAlpine & Norton, 2006).
    - Meidän tutkimuksessamme kävi ilmi, että 45 % Helsingin yliopiston humanistisen, lääketieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tiedekunnan tohtoriopiskelijoista oli harkinnut opintojensa (Stubb ym., 2011).
  - Suuri osa jatko-opiskelijoista kamppailee jaksamiseen liittyvien haasteiden kanssa.

→ Hyvinvointi ja sitoutuminen on kuitenkin jotain mitä voidaan rakentaa!

Hyvinvoinnista

- Mitä hyvinvointi on?
- Flow-esimerkki
- Perustarpeet ja sosiaaliset suhteet ok
- Kun voi hyvin, jaksaa tehdä töitä ja se on kivaa. Usko omaan tekemiseen.
- Hyvät kollegat
- Aikaa tehdä asioita
- Saa olla rauhassa tyytyväinen ja onnistua
- Life security – you can feel secure about your life
- Tasapaino työn ja kodin välillä

Purku

- Miten hyvinvointi näkyy omassa työssänne?

-Kun on flow, kaikki on hyvin. Mieli ja terveys –luova toiminta..innostus ja motivaatio

-kiva lähteä töihin

- On avoin uudelle
- Oma aloitteellisuus korkeampi kun voidaan hyvin
- Hyvinvointi näkyy myös keskittymisessä – ei tarvitse miettiä mikä on turhaa

- Millaisissa asioissa se näkyy?

- -lisää palkkaa
- Täytyy tuntea olevansa hyväksytty
- On tutkimusryhmä joka toimii ja työ tehdään tasapuolisesti ja aktiivisesti
- Haasteita ja onnistumisen kokemuksia
- Työrauha – saat keskittyä siihen mitä teet ilman että koko ajan tulee uusia tehtäviä.
- työnantajan tulee ymmärtää, että työ ei ole koko elämä.
- Avoin ja suvaitsevainen ilmapiiri
- Riittävästi lomaa

Mitä hyvinvointi on?

- Vaikka hyvinvointi tai pahoinvointi katsotaan usein arjessa yksilön kokemukseksi, ei sen syntymekanismia voida palauttaa yksinomaan yksilöön --- tai yhteisöön.

- Hyvinvointi rakentuu yksilön ja yhteisön välisessä vuorovaikutuksessa.

→ Jatko-opiskelijalle tämä keskeinen ympäristö hyvinvoinnin rakentumiselle on hänen ensisijainen oppimisympäristönsä – oma tiedeyhteisö.

(esim. Kurtz-Costes, Andrews Helmke, & Ülkü-Steiner, 2006; Maslach 2003; 2008; Pyhältö ym., 2009; Schaufeli ym., 2002; 2004)

Lähtökuopan ajatuksia…

- Monet asiat voivat vaikuttaa hyvinvointiin ja sitoutumiseen väitöskirjaprosessissa kuten..

1. Stressi
2. Työn määrä, jatkuva kilpailu ja arviointi.
3. Ohjaus, suhteet ohjaajiin ja vertaisiin
4. Resurssit
5. Tutkimuksen ja muun elämän yhdistäminen
6. Opiskeluorientaatiot ja käsitykset tutkimustyöstä

(Appel & Dahlgren, 2003; Bair & Haworth, 1999; Kurtz-Costes, Andrews Helmke, & Ülkü-Steiner,2006; Pyhältö ym.,2008;Pyhältö ym., 2009; Stubb ym., 2007; Wright, 2003).

Keskustelkaa pareittain tai pienissä ryhmissä

Mikä/ketkä ovat sinun tiedeyhteisösi?

- Oma laitos, myöhemmin myös laitoksen ulkopuolella
- Miten määritellään? Onko se saman alan tutkijat vai ne joiden kanssa työskentelet laitoksella?
- Voi myös olla joku ystävä joltain aivan toiselta alalta (yleinen jaettu kokemusmaailma tutkimuksen tekemisestä)
- Laaja: opiskelijat, jatko-opiskelijat, lähikollegat, myös muut yliopistot suomessa, kansainväliset tutkijatoverit ja kans.välinen tiedeyhteisö
- Kaikki joiden kanssa on ammatillisessa vuorovaikutuksessa
- Eri tasot: kapeat ja laajat..
- Kokee olevansa osa suomalaisia geologeja
- Myös tilaustöiden asiakkaat
- Jokaista vk-työtäkin pitää tehdä suhteessa kansainväliseen tiedeyhteisöön
- Kirjastot ja muu infra ympärillä
- Depends on the scale: at smallest: limited with people who you work with, on a larger scale it's wider (includes students)

Purku

- Mitä tämä yhteisö merkitsee sinulle?

- Motivoi tekemään tutkimusta: on ihmisiä jotka arvostaa
- Hyvä inspiraation lähde tutkimukseen
- Jakamista, yhdessä tekemistä, palautteen ja arvostuksen saamista
- Älyllistä ja sosiaalista kanssakäymistä
- Lukkojen avaaja –usein vastaus ongelmaan löytyy yhteisöstä
- Ei kuitenkaan ole niin yksinkertaista: kontaktit pitää voidella/hankkia
- Vertaistukiryhmä
- Sparraus
- kilpailu

→ kaikki tämä johtaa hyvinvointiin!

Aineistonkeruu

- Kysely
  - 669 jatko-opiskelijaa Helsingin yliopistosta (Käyttäytymistiede, humanistiset tieteet, lääketiede)
  - Vastaajajoukko heterogeeninen
  - Kysely sisälsi sekä Likert-asteikollisia väittämiä että avoimia kysymyksiä

- Haastattelut
  - 37 jatko-opiskelijaa kolmesta case-yksiköstä
  - Käyttäytymistieteet, luonnontiede ja lääketiede

(Pyhältö ym., 2009; Stubb ym., 2011)

Tiedeyhteisön merkitys

- Jatko-opiskelijat ymmärsivät tiedeyhteisön hyvin eri tavoin:
  - Ohjaussuhde
  - Oma jatkokoulutusseminaari
  - Vertaisryhmä
  - Oma tutkimusryhmä
  - Laitos/tiedekunta
  - Kansainvälinen yhteisö
  - Tieteenala
- Kokemus tiedeyhteisöön kuulumisen tavasta vaihteli:
  - Julkaiseminen (artikkelit ym.)
  - Konferensseissa esiintyminen
  - Työskentely ryhmässä, työskentely yliopistolla (esim. opettaminen)
  - Keskustelu/kommunikointi muiden tiedeyhteisön jäsenten kanssa

(Pyhältö et al., 2009)

Tiedeyhteisön merkitys

- Käsitys omasta tiedeyhteisöstä ei kuitenkaan aina ollut täysin selvä.

- Kyseessä on usein pikemminkin yhteisöt kuin yhteisö. Yhteisöt voivat olla myös päällekkäisiä tai joskus jopa ristiriidassa keskenään.

(Pyhältö et al., 2009)

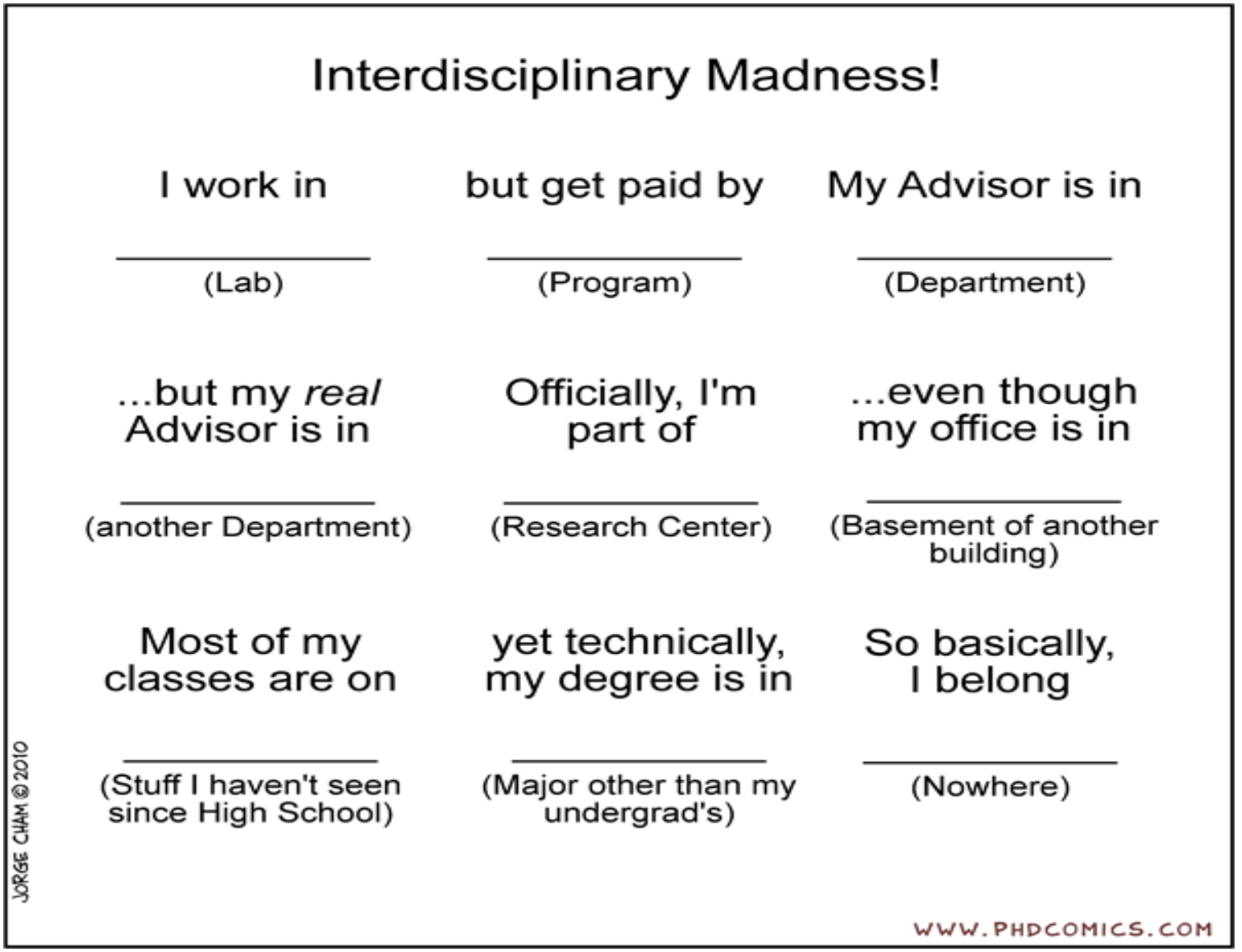
Interdisciplinary Madness!
I work in
_____
(Lab)
but get paid by
_____
(Program)
My Advisor is in
_____
(Department)
...but my *real* Advisor is in
_____
(another Department)
Officially, I'm part of
_____
(Research Center)
...even though my office is in
_____
(Basement of another building)
Most of my classes are on
_____
(Stuff I haven't seen since High School)
yet technically, my degree is in
_____
(Major other than my undergrad's)
So basically, I belong
_____
(Nowhere)
JORGE CHAM © 2010
WWW.PHDCOMICS.COM

Myös kokemus tiedeyhteisöön kuulumisesta vaihteli

- Enemmistö (54%) opiskelijoista koki olevansa osa omaa tiedeyhteisöä.
- N. kolmannes (30%) opiskelijoista koki itsensä ulkopuolisiksi.
- Muut (16 %) raportoivat kokevansa roolinsa joko epäselväksi tai ristiriitaiseksi.

Vaikuttaa siltä, että pelkkä ryhmä ei takaa osallisuuden kokemusta vaan kyse on vuorovaikutuksen laadusta: myös tutkimusryhmässä työskentelevät opiskelijat raportoivat ulkopuolisuuden kokemuksia.

(Pyhältö et al., 2009, Stubb et al., 2010)

Kuuluminen on monenlaista…

"Sometimes I consider myself still as a student when it comes to doing research and sometimes I already perceive to be an expert in my area. I feel that I'm doing a meaningful and important work in my scholarly community."

"My role is extremely important because the department has to produce PhDs in order to get funding and a stronger status"

“At the moment I am a total outsider: I attend the seminars on a regular basis but I do not have any other contacts. I can consult my supervisor on official matters but I miss having more informal contacts and discussion with somebody who would be interested in the same kind of questions that I am.”

”In our own research group I feel that I am a valuable and respected member ja definitely an important part of the group. More generally at the university the role is harder to understand. On the other hand I do feel that I am ’important’ there as well but on the other hand nobody wants to invest anything to a student doing research on a grant. They want maximum output with minimum input. Sense of respect suffers a bit there.”

Miksi kuulumisen kokemuksella on väliä?

- Tiedeyhteisö muodostaa tieteellisen asiantuntijuuden keskeisen oppimisympäristön.
- Se on kuitenkin keskeisesti myös hyvinvoinnin rakentumisen konteksti.

  → Parhaimmillaan se voi tuottaa voimaantumisen ja inspiraation kokemuksia (44%).

  → Mutta joskus se voi myös olla riski uupumiselle (56%)

  → ”Ulkopuoliset” raportoivat kokevansa myös enemmän stressiä, uupumusta ja ahdistusta kuin muut.

- Kokemus tiedeyhteisöstä näytti olevan myös yhteydessä opintoihin sitoutumiseen (keskeyttämisen harkinta ja kiinnostuksen puute).

Kaiken kaikkiaan 45% jatko-opiskelijoista raportoi harkinneensa opintojen keskeyttämistä, mutta harvemmin ne, jotka kokivat kuuluvansa tiedeyhteisöön ja jotka kokivat tämän suhteen voimaannuttavaksi ja inspiroivaksi.

(Stubb ym., 2011)

Kulttuuripsykologian kivijalka: Ihmisen toiminta tilannesidonnaista ja kohteellista!

- Samalla kun tieteellisen asiantuntijuuden oppiminen on voimakkaasti sidoksissa siihen sosiaaliseen ympäristöön, jossa jatko-opiskelija työskentelee, on tavoitteellinen toiminta myös…

- … Kohteellista. Jatko-opiskelijan toimintaa ohjaa keskeisesti myös käsitys oman toiminnan kohteesta, eli siitä mitä on väitöskirjatyössään tekemässä.

- Käsitys ei ole pystyvä vaan muuttuu ajan ja oppimisen myötä.

Käsitykset tutkimuksen tekemisestä

Mitä ne ovat ja mikä merkitys niillä on?

Keskustele parin kanssa tai pienessä ryhmässä

- Jatka seuraavia virkkeitä:

  Tutkimuksen tekeminen on kuin…

  Minä tutkijana olen kuin…

- Miksi jatkoit lauseita juuri siten kuin jatkoit? Perustele.

Purku

- ***Tutkimuksen tekeminen on kuin…***

…pulkkamäessä olemista

…huumetta

…sienestystä

….löytöretki lähimetsään 3-vuotiaana, parhaimmillaan kaverin kanssa

… rotkoon hyppäämistä

…kävelyä heikoilla jäillä

…sukeltaa tuntemattomaan mereen

…tanssia (kun perusaskeleeton hallussa, voi keksiä uutta)

…palapeli

Purku

- ***Minä tutkijana olen kuin…***

-orava (välillä kerään aineisto, ja kerään sitä, lopussa oksennan tulokset)

- ***Sukelluslaivan kapteeni joka rekrytoija kouluttaa sukeltajia***
- ***Lapsi***
- ***Utelias, sokea, pimeässä metsässä***

Väitöskirjatutkimukselle annettu merkitys

- Väitöskirjatutkimukselle annettu merkitys vaihteli sen mukaan painottivatko opiskelijat prosessia, produktia vai sekä että.
- Enemmistö jatko-opiskelijoista näki väitöskirjatyön prosessina (49%).
- Noin neljännes, 23%, kuvasi väitöskirjatutkimusta produktina.
- Loput (28%) painottivat sekä produktia että prosessia.

KÄSITYKSIÄ TUTKIMUKSEN TEKEMISESTÄ

	PERCEPTIONS	***OF***	***RESEARCH***	***WORK***
	Research as "a job to do"	**Research as qualifying and meriting oneself**	**Research as a personal journey**	**Research as making a difference**
Why is research done?	*Doing research is part of one's job description, doing research is seen as fulfilling the requirements for a doctorate*	*Doing research is seen as meriting and qualifying oneself.*	*Doing research is seen as investigating something personally meani… interesting… oneself*	*Doing research is seen as making a contribution to the discipline*
What is relevant in the PhD research?	*Essential … and to … proble… straig… requir… curricul…*	*…omething … to find …lse has*	*Esse… thi… inte…*	*…hings that …a certain …estions …entity.*
What is the eligible outcome of the research?	*The goal is to achiev… concrete (a finished thesis, an article etc.)*	*…l is to earn one's own place and respect in the scholarly community or in some other community (for example in one's work place).*	*The goal is the development of own understanding and expertise.*	*The goal is to strive for something that is valuable for the discipline or society.*

Produkti- ja henkilökeskei-sempiä painotuksia.

Prosessi- ja yhteisökeskei-sempiä painotuksia.

(Stubb ym., 2012b)

Käsitykset eri tieteenaloilla

Domain	Research as…				
	A job to do	Qualifying	a Journey	Making a difference	Total
Medicine	32	9	12	5	58
	55%	16%	20%	9%	100%
Natural sciences	14	8	22	7	51
	27%	16%	43%	14%	100%
Behavioral sciences	25	14	57	33	129
	19%	11%	44%	26%	100%
Total	71	31	91	45	238
	30%	13%	38%	19%	100%

(Stubb et al., 2012b)

Mitä merkitystä tutkimuksen tekoon liittyvillä käsityksillä voi olla?

- Se, korostiko opiskelijat prosessia vai produktia, oli yhteydessä:

1. *Koettuun hyvinvointiin (Stressi, ahdistus ja uupumus)*
2. *Opintoihin sitoutumiseen (Keskeyttämisen harkinta ja kiinnostuksen puute)*

(Stubb ym.,2012a)

Hyvien ideoiden ”parastaminen”

- Pohdi muutaman vierustoverin kanssa minkälaisia keinoja olette itse käyttäneet tiedeyhteisöön pääsemiseen tai oman yhteisön luomiseen?

- Entä mikä on auttanut sinua jaksamaan väitöskirjaprosessissa?

- Ohjaajat: minkälaisia keinoja olette käyttäneet auttaessanne opiskelijoita pääsemään mukaan tiedeyhteisöön?

Lähteet

- Appel, M. & Dahlgren, L. (2003). Swedish doctoral students' experiences on their journey towards a PhD: obstacles and opportunities inside and outside the academic building. *Scandinavian Journal of Educational Research,* 47(1), 89–110.
- Bair, C. R. & Haworth, J. G. (1999, November). Doctoral student attrition and persistence: A meta-analysis of research. Paper presented at the annual meeting of the Association for the study of Higher Education (ASHE), San Antonio, Texas.
- Golde, C. (2005). The role of the department and discipline in doctoral student attrition: Lessons from four departments. *The Journal of Higher Education, 76*(6), 669–700.
- Kurtz-Costes, B., Andrews Helmke, L. & Ülkü-Steiner, B. (2006). Gender and doctoral studies: the perceptions of Ph.D. students in an American university. *Gender & Education, 18*(2), 137–155.
- McAlpine, L. & Norton, J. (2006). Reframing our approach to doctoral programs: an integrative framework for action and research. *Higher Education Research & Development, 25*(1), 3–17.
- Pyhältö, K., Toom, A., Stubb, J., & Lonka, K. (2009, April). Pitfalls and gaps within the Ph.D. process – Perceived problems and experienced well-being among Ph.D. students. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, San Diego, U.S.
- Pyhältö, K., Soini, T., Lonka, K., Stubb, J., Nummenmaa, A. R., & Soini, H. (2008, May). Doctoral students' perception about their learning environment and experienced stress. Paper presented at the biannual international meeting of the European Association for Learning and Instruction Sig 4 (Higher Education), London, UK.

Lähteet

- Pyhältö, K., Stubb, J., & Lonka, K. (2009). Developing scholarly communities as learning environments for doctoral students. *International Journal for Academic Development, 14*(3), 221–232.
- Stubb, J., Pyhältö, K., & Lonka, K. (2011). Balancing between inspiration and exhaustion. PhD students' experienced socio-psychological well-being. *Studies in Continuing Education, 33*(1), 33-50.
- Stubb, J., Pyhältö, K. & Lonka, K. (2012a). The experienced meaning of working with a Ph.D. thesis. *Scandinavian Journal of Educational Research. 1-18. iFirst Article.*
- Stubb, J., Pyhältö, K. & Lonka, K. (2012b). Conceptions of research: The Ph.D. student experience in three different domains. *Studies in Higher Education, 1–14, iFirst Article.*
- Wright, T. (2003). Postgraduate research students: people in context? *British Journal of Guidance & Counselling*, *31*(2), 209–227.
- Schaufeli, W. B., Martinez, I., Pinto, A. M., Salanova, M., & Bakker, A. (2002). Burnout and engagement in university students: A cross-national study. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 33*, 464–481.
- Schaufeli, W. B., & Bakker, A. B. (2004). Job demands, job resource, and their relationship with burnout and engagement. Journal of Oganizational Behavior, 25, 293-315.
- Maslach, C. 2003. Job burnout: New directions in research and intervention. *Current Directions in Psychological Science, 12*, 189-192.